

**RAPPORTAGE UITKOMSTEN
SCHRIFTELIJKE
KETENCONSULTATIE
TRANSFORMATIE
HOOGSPECIALISTISCHE
JEUGDHULP**

Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten

EHdK

MANAGEMENTSAMENVATTING | De organisaties zijn het eens met de richting in het koersdocument. Er wordt al veel nagedacht over de verdere uitwerking

De koers die de jeugdhulpregio Groningen in het koersdocument transformatie Hoogspecialistische Jeugdhulp heeft vastgesteld kan op draagvlak van ketenpartners rekenen. In brede zin laten ketenpartners in de schriftelijke consultatie weten achter de ambitie en de koers te staan voor de doorontwikkeling van de hulp en ondersteuning voor kinderen en gezinnen met de meest complexe hulpvragen.

Aanbieders hebben het invullen van de consultatie erg serieus genomen. Dit is terug te zien in het aantal partijen dat gereageerd heeft op de consultatie (meer dan 100). Dit is eveneens zichtbaar aan de omvang van de reacties en de kwaliteit. Het toont aan dat er in Groningen rondom deze doelgroep veel betrokkenheid is en concrete ideeën zijn om het voor deze doelgroep met elkaar beter te gaan doen. Partijen geven concreet aan dat ze het waarderen dat ze op deze manier door de jeugdhulpregio worden betrokken.

Inhoudelijk geeft het overgrote deel van de keten aan positief tegenover de koers die in het koersdocument te staan. Velen zijn actief bezig met het bedenken van praktische manieren om de plannen in de praktijk te brengen. Partijen hebben een sterke wens om samen met de regio tot nadere uitwerking en duidelijke afspraken te komen, zodat de richting uit het koersdocument echt tot uitvoering kan worden gebracht. Met betrekking tot de thema's inclusiecriteria, fasering, het voeren van regie en de aansluiting op het lokale veld leven in de keten nog verschillende opvattingen over hoe dit het best georganiseerd kan worden. Deze thema's vragen om nadere, gezamenlijke uitwerking in de vervolgfase.

Kortom, de reacties weerspiegelen een brede consensus onder de organisaties over de voorgestelde koers in het document. Ze zijn bereid om verder na te denken over de uitwerking ervan. De mondelinge consultatierondes bieden een uitstekende gelegenheid om hier dieper op in te gaan en in gesprek te gaan met de organisaties. De inzet is om van beelden tot gezamenlijke definities en afspraken te komen, zodat dit op een goede manier kan landen in de inkoopstrategie en in de inkoop van 2025.

INHOUD

1. Inleiding

2. Resultaten

A. Inclusiecriteria

B. Werkwijze

C. Netwerksamenwerking

D. Aansluiting lokale jeugdhulp

E. Fasering

INLEIDING

01

INLEIDING | Dit stuk geeft de resultaten weer van de schriftelijke ketenconsultatie over het koersdocument voor de hoogspecialistische jeugdhulp in de jeugdhulpregio Groningen

Dit document bevat de samenvatting van de rapportage van de resultaten van de schriftelijke ketenconsultatie op het koersdocument voor de hoogspecialistische jeugdhulp (HSJ), uitgevoerd door Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG). De definitieve oplevering van het stuk vindt plaats op de themabijeenkomst op 1 december 2023 en op het Ambtelijk Overleg Jeugd (AOJ) en het Strategisch Opdrachtgeversoverleg (SOO) op 8 december 2023.

De Groninger Gemeenten zijn al enige tijd bezig met het treffen van voorbereidingen voor de inkoop van de HSJ. In dit kader heeft de regio veel tijd geïnvesteerd om te komen tot een gezamenlijke doel en ambitie voor de doorontwikkeling van het zorglandschap voor kinderen en gezinnen die te maken hebben met de meest complexe problematiek. De ambitie is uitgewerkt in een koersdocument. Het doel van de regio is om per 1 januari 2025 nieuwe contracten voor de HSJ te hebben afgesloten. Hiervoor is de RIGG bezig met een nieuwe inkoopstrategie voor de HSJ. Een eerste stap om te komen tot de strategie is de schriftelijke consultatie van het koersdocument. Het koersdocument is hiervoor voorgelegd aan de hele keten: aanbieders, gecertificeerde instellingen de wetenschap etc.

Op basis van de input van de schriftelijke consultatie is een uitwerking gemaakt in dit document. De opbrengst van dit document wordt meegenomen in de vervolgfase, die bestaat uit de mondelinge consultatie. Tijdens de mondelinge consultatie worden op basis van de schriftelijke consultatie gesprekken gevoerd met een aantal partijen.

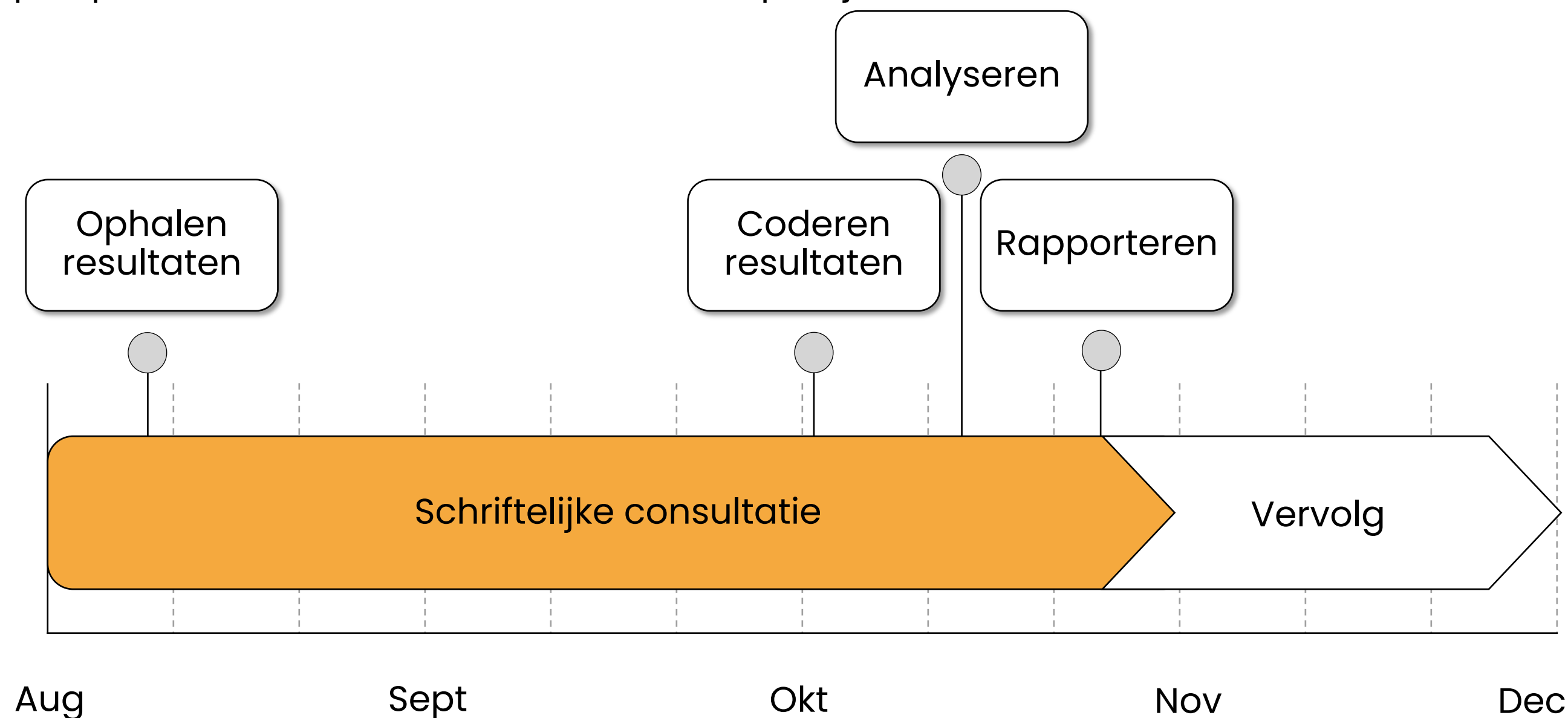
Leeswijzer

Allereerst wordt nader ingegaan op de methode en de opbouw van de resultaten. Daarna worden de resultaten besproken langs vijf thema's. Tot slot wordt een conclusie gegeven van de resultaten.

INLEIDING | Op basis van het koersdocument is een schriftelijke enquête opgesteld. De reacties op de schriftelijke enquête zijn gecodeerd, geanalyseerd en gerapporteerd

Op basis van het koersdocument is het Ketenconsultatiedocument opgesteld. Dit document omvat een online vragenlijst met 2 meerkeuzevragen en 31 open vragen om de mening over het koersdocument te peilen. De vragenlijst is breed verspreid in de keten en in totaal is de vragenlijst 202 keer bekeken, waarvan deze 101 keer is ingevuld.

Voor de analyse van de verzamelde gegevens is gebruik gemaakt van het programma Atlas.TI. Hiermee is elk antwoord op elke vraag individueel beoordeeld en gecodeerd. De codes zijn vervolgens geordend en gegroepeerd om eerst per vraag te kijken naar de inhoud en vervolgens naar overkoepelende thema's. Daarnaast is onderscheid gemaakt tussen de algemene reacties, opvallende reacties, verschillende perspectieven, en de reacties van de RBP-partijen.

INLEIDING | De resultaten zijn op basis van vijf thema's gecategoriseerd. Per thema wordt een aantal vaste onderdelen besproken

Omwillen van het overzicht en de doelmatigheid is ervoor gekozen om de resultaten langs de lijn van een aantal thema's te doen die uit de analyse zijn gekomen. Dit betreffen de volgende thema's.

- A. Criteria
- B. Netwerksamenwerking
- C. Fasering
- D. Aansluiting op lokale jeugdhulp
- E. Werkwijze

In deze samenvatting is er voor gekozen om de resultaten op een gestructureerde manier weer te geven. Per hoofdthema komen alleen de volgende onderwerpen aan bod:

- **Generieke verhaal:** dit is een veralgemenisering van de mening van alle partijen. Het generieke verhaal is afhankelijk van het thema besproken in een aantal onderwerpen
- **Conclusie:** dit betreft een aantal conclusies op basis van de uitwerking van de bovenstaande thema's

RESULTATEN

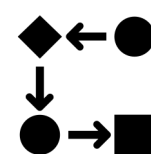
02

RESULTATEN | De resultaten van de ketenconsultatie worden op basis van een vijftal hoofdthema's weergegeven

A: Inclusie criteria

In dit thema wordt ingegaan op de afbakening van de doelgroep zoals beschreven in het koersdocument. Hierbij staat de doelgroepomschrijving centraal, evenals de lijst met hulpvragen, contextfactoren, de 'Big 5' als uitstroomcriteria, en de inclusie van zeldzame problematiek in de doelgroep.

B: Werkwijze

In dit thema worden de reacties op de voorgestelde nieuwe werkwijze uit het koersdocument besproken.

C: Netwerksamenwerking

In dit thema worden de uitgangspunten en randvoorwaarden met betrekking tot het vormgeven van de netwerksamenwerking toegelicht.

D: Aansluiting lokale jeugdhulp

In dit thema wordt beschreven hoe de samenwerking het beste kan aansluiten bij de lokaal georganiseerde jeugdhulp.

E: Fasering

In dit thema worden de kansen en risico's van gefaseerd starten met de transformatie besproken.

A: INCLUSIECRITERIA

A: INCLUSIECRITERIA | Het overgrote deel van de organisaties is het eens met de inclusiecriteria voor de doelgroep, er worden enkele aanvullende suggesties gedaan

Toelichting thema

Dit thema gaat over de inclusiecriteria die worden gebruikt om tot een afbakening van de HSJ-doelgroep te komen. In het koersdocument is een eerste aanzet voor een doelgroep omschrijving en een lijst met hulpvragen en context factoren opgenomen. Ook wordt de inclusie van jeugdigen met zeldzame problematiek besproken in het koersdocument. Deze onderwerpen worden op de volgende pagina's besproken.

Doelgroep omschrijving HSJ

Het overgrote deel van de organisaties is het eens met de inclusiecriteria zoals opgenomen in het koersdocument. Een aantal partijen doet suggesties voor de uitbreiding van de lijst met inclusiecriteria:

- Toevoegen van een beschrijving van jeugdhulp in het forensische kader
- Toevoegen van een beschrijving voor jongeren die tussen wal en schip belanden vanwege een uitsluitingscriteria
- Toevoegen van een omschrijving voor vluchtelingen
- Toevoegen van een beschrijving voor jongeren/gezinnen waarbij er verwacht wordt dat ze hoogspecialistische hulp nodig hebben in de toekomst
- Toevoegen van een beschrijving voor uithuisplaatsingen of sociaal economische problematiek in criterium twee
- Weglaten van de term GGZ bij het derde criterium. Er kan ook sprake zijn van zeldzame problematiek die niet gerelateerd is aan de GGZ
- Gebruik maken van een urgentieschaal om de urgentie aan te geven
- Overwegen om ook aanbod gerelateerde beschrijvingen toe te voegen zoals het vast lopen van de ambulante hulpverlening

A: INCLUSIECRITERIA | De 'Big five' wordt gezien als een goede maatstaaf om voor het bepalen van de uitstroom. Een deel van de organisaties zien zeldzame problematiek niet als eenvoudig

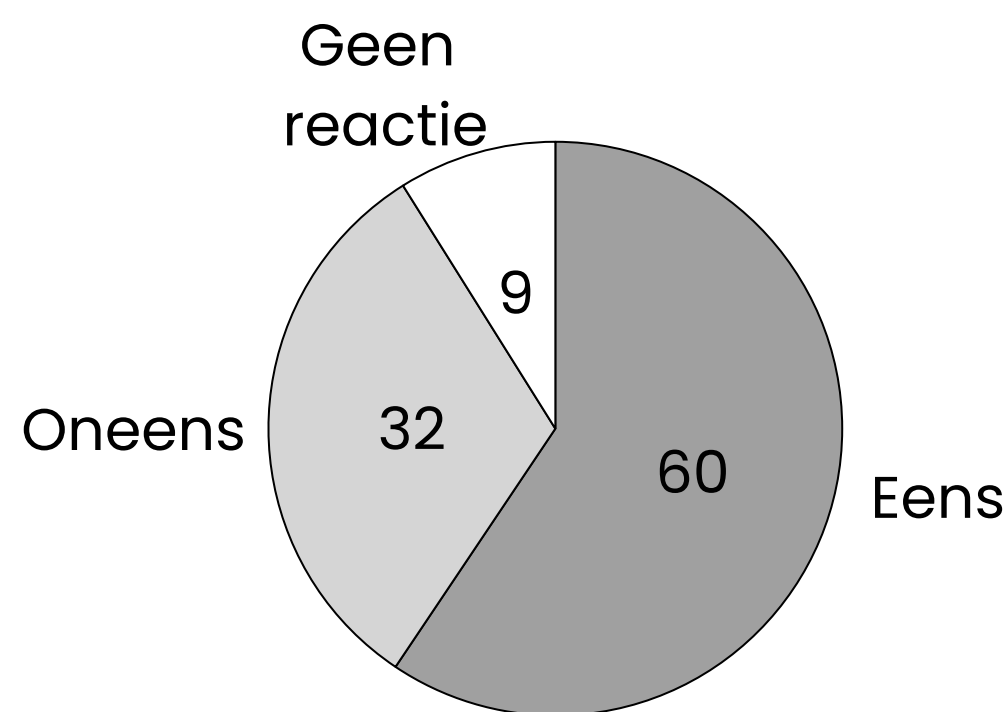
Big 5 als uitstroomcriteria

Bijna alle organisaties zijn het erover eens dat het zinvol is om de 'Big 5' te gebruiken als uitstroomcriteria voor netwerksamenwerking. De organisaties die een afwijkend perspectief hebben, geven de volgende redenen aan:

- Het is niet altijd nodig om volledige naleving van de 'Big 5' te bereiken om een uitstroom te bewerkstelligen
- De vijf domeinen vereisen scherpere definities om als uitstroom criteria te dienen
- De vijf domeinen zijn extra van belang voor de overgang van jongeren tussen 18- en 18+
- De toepasbaarheid van de 'Big 5' is beperkter in uiterst complexe situaties of in een forensisch kader
- De doelstellingen moeten per casus specifiek bekeken worden
- De 'Big 5' kan ook gebruikt worden voor de instroomcriteria

Zeldzame problematiek

"Gezinnen en jeugdigen met zeldzame problematiek hebben vaak hulpvragen die relatief eenvoudig passend te adresseren zijn"

Redenen waarom organisaties het niet eens zijn met de stelling hebben betrekking tot:

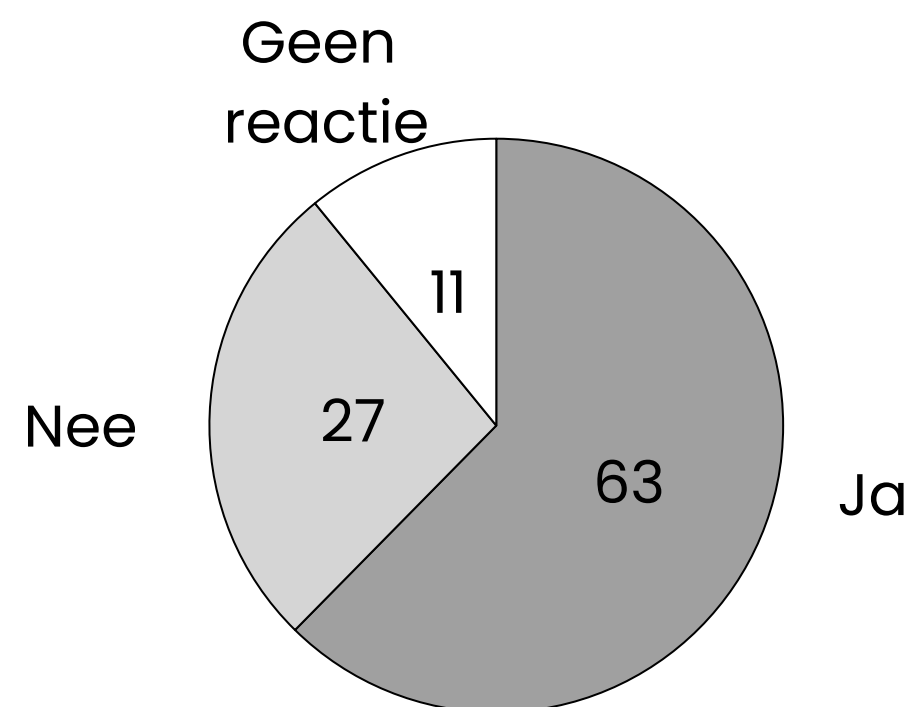
- De definitie van zeldzame problematiek is niet duidelijk
- Zeldzame problematiek is niet altijd eenvoudig en vereist vaak ook integrale samenwerking als er meerde organisaties betrokken zijn
- Het weglaten van zeldzame problematiek uit de netwerksamenwerking kan zorgen voor een verschil in tarieven voor dezelfde werkzaamheden
- De aanwezigheid en cumulatie van kernproblemen moet leiden zijn niet de aard van de problematiek zelf. Bij een cumulatie is integraal werken vereist, anders niet

A: INCLUSIECRITERIA | De lijst met hulpvragen en contextfactoren wordt als positief gezien. Sommige organisaties geven aan dat het werken met een lijst voor uitsluiting kan zorgen

Hulpvragen & contextfactoren

“Zou een lijst van hulpvragen en contextfactoren werkzaam zijn in het waarborgen van een effectieve en efficiënte instroom tot de hoogspecialistische jeugdhulp?”

Algemene opmerkingen

De organisaties hebben een aantal algemene opmerkingen gegeven met betrekking tot de lijst van hulpvragen en contextfactoren:

- De huidige lijst is te breed. Pas wanneer er sprake is van cumulatie van meerde hulpvragen of contextfactoren moet er aanleiding zijn om vanuit de netwerksamenwerking hulp te leveren
- De opsomming van methodes is niet volledig. Ook wordt er een voorkeur uitgesproken om geen geen methodes op de lijst op te nemen
- De lijst moet dynamisch zijn. De huidige lijst is overzichtelijk maar niet uitputtend.
- De lijst moet getoetst worden
- De termen 'werkzaam', 'waarborgen', 'effectief' en 'efficiënt' ontbreken precisie

Lijst niet werkzaam

De organisaties geven de volgende reden waarom een lijst niet werkzaam is:

- Een lijst van instroom criteria kan leiden tot ongewenste uitsluiting van jongeren
- Een lijst kan behulpzaam zijn maar de manier waarop er mee gewerkt wordt cruciaal
- Een lijst kan beperkend werken wanneer er veel maatwerk wordt ingezet
- Een lijst beperkt in welke mate je preventief kan werken. Je moet betrokken zijn voordat deze hulpvragen en contextfactoren aanwezig zijn
- Een alomvattende lijst maken voor de hoog specialistische jeugdhulp is onmogelijk

Aanvulling op de lijst

Sommige organisaties zijn van mening dat de lijst volledig is, terwijl andere organisaties enkele aanvullingen voorstellen:

- De VG doelgroep
- Het verliezen van een ouder door overlijden
- De situatie waarin eerdere interventies onvoldoende helpend zijn gebleken
- De aanwezigheid van autisme of hoogbegaafdheid in het gezin
- Het gebrek aan beschermende factoren
- Het gebruik van middelen bij gezin/jeugdige
- De checklist van de Waas voor herkennen forensische problematiek

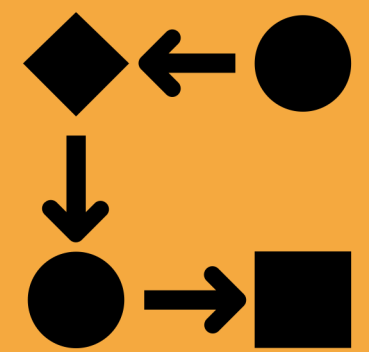
A: INCLUSIECRITERIA – CONCLUSIES | Het werken met een doelgroepomschrijving en inclusiecriteria wordt breed gesteund, wel is behoefte aan gezamenlijke nadere uitwerking

De overgrote meerderheid van de organisaties is voorstander van het gebruik van de doelgroepomschrijving en de inclusiecriteria zoals voorgesteld in het koersdocument. Er bestaat echter wel onenigheid over de precieze invulling hiervan. Er worden diverse suggesties gedaan voor (sub)doelgroepen die aan de doelgroepomschrijving/inclusiecriteria worden toegevoegd. Daarnaast geven sommige organisaties aan dat de criteria nu te scherp geformuleerd zijn terwijl andere partijen de criteria te breed zijn. Er is een sterke behoefte om de doelgroep op een passende manier af te bakenen, maar dit vraagt om gezamenlijke inspanningen om te bepalen hoe dit het beste kan worden gedaan.

De manier waarop er met inclusiecriteria wordt gewerkt speelt hierbij een cruciale rol. Voor sommige partijen wekt het werken met criteria zorgen over het creëren van nieuwe grenzen die mogelijk leiden tot uitsluiting van bepaalde jongeren

Er bestaat verdeeldheid over de stelling dat zeldzame problematiek doorgaans eenvoudig kan worden aangepakt en opgenomen in de samenwerking, met vooral specifieke aanbieders en aanbieders met aanzienlijke impact die het hier niet mee eens zijn. Dit onderstreept de noodzaak voor verdere bespreking tijdens de mondelinge consultatie.

B: WERKWIJZE

Toelichting thema

Eén van de belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen voor de HSJ-doelgroep is het introduceren van een nieuwe 'werkwijze'. Deze werkwijze heeft betrekking op 1) het voeren van een gezamenlijke intake, 2) het opstellen van een gezamenlijk (behandel)plan, 3) het uitvoeren van een Verklarende Analyse 4) het organiseren van een eenduidig aanspreekpunt voor kind en gezin, inclusief het organiseren van helderheid over de regievoering. In de schriftelijke consultatie zijn in dit kader de volgende thema's aan bod gekomen:

- Integrale zorg
- Domeinoverstijgend werken
- Omgaan met schaarse hulpvormen
- Voorkomen van uithuisplaatsingen
- Aansluiten bij de leefwereld van jongeren
- Onvoorwaardelijk wonen
- Randvoorwaarden werkwijze

De reacties uit de schriftelijke consultatie over de werkwijze worden in dit hoofdstuk op basis van deze onderwerpen besproken.

◆←● **B: WERKWIJZE** | De partijen hebben een eensgezinde visie op het het leveren van integrale
↓
●→■ zorg en het domein overstijgend werken.

Integrale zorg

De partijen delen grotendeels de visie op integrale zorg, met nadruk op één gezamenlijke intake, een gedragen verklarende analyse en één behandelplan. Echter, enige nuance blijft bestaan, vooral met betrekking tot de gezamenlijke intake, waar nog vragen zijn. Ze benadrukken de cruciale rol van een goede regievoerder, naast de noodzaak van korte lijnen en een heldere rolverdeling tussen organisaties. Het is essentieel dat alle betrokken partijen zich inzetten en betrokken zijn bij deze werkwijze. Verder is er consensus over het idee dat één vast contactpersoon aan gezinnen verbonden moet zijn, hoewel de meningen over wie deze rol moet vervullen variëren. Het vertrouwen van gezinnen in deze persoon wordt als het belangrijkste gezien. Een brede meerderheid erkent de noodzaak van een gedragen verklarende analyse voor een integraal behandelplan. Deze gedeelde visie legt een sterke basis voor verdere ontwikkeling en implementatie van integrale jeugdhulp binnen het netwerk.

Domeinoverstijgend werken

De partijen tonen hun steun voor domeinoverstijgend werken in het netwerk. Ze erkennen dat schooluitval een belangrijke factor is bij jeugdproblematiek en het inschakelen van hulp. Daarom benadrukken ze de noodzaak van nauwe samenwerking tussen zorg en scholen. Dit vereist afstemming tijdens zorgtrajecten en aandacht voor preventie om schooluitval te voorkomen. Partijen zijn van mening dat een vast aanspreekpunt met overzicht, zoals een domein overstijgende regiebehandelaar, essentieel is voor effectieve domeinoverstijgende samenwerking. Dit zou ook het papierwerk verminderen. Ze benadrukken verder dat support en welzijn moeten worden geborgd via heldere afspraken met welzijnspartijen, jongerenwerk en het eigen netwerk. Wat betreft wonen en inkomen benadrukken de partijen het belang van een schakel, zoals een budgetcoach of casusregisseur, om deze aspecten te faciliteren. Samengevat benadrukken de partijen het belang van integrale samenwerking over domeinen heen om de behoeften van de jeugdigen effectief aan te pakken.

◆←● **B: WERKWIJZE** | Er is op het moment een tekort aan enkele schaarse zorgvormen. De delen
↓
●→■ het doel om uithuisplaatsingen te voorkomen en doen doen enkele voorstellen hiervoor

Omgaan met schaarse hulpvormen

De partijen delen hun overwegingen met betrekking tot schaarse hulpvormen. Ze erkennen dat jeugdigen niet altijd de beschikking hebben over de juiste hulp vanwege de schaarste aan voorzieningen. Een diversiteit aan zorgaanbieders en personeel wordt gezien als een oplossing, ondersteund door financiële afspraken met gemeenten om het benodigde aanbod te ontwikkelen. Tijdige opschaling en *matched care* worden benadrukt, evenals onderlinge samenwerking tussen aanbieders. Bovendien worden overbruggingshulp, vroegsignalering en een effectieve triage als waardevolle oplossingsrichtingen aangedragen. Niettemin erkennen de partijen ook dat er situaties kunnen zijn waarin het noodzakelijk is om het tekort aan beschikbare hulp te aanvaarden, met name bij specifieke problematiek zoals agressieproblematiek, LVB in combinatie met autisme of ggz-problematiek, forensische vraagstukken, eer gerelateerde problematiek en de behoeften van vluchtelingen. Voor deze situaties is het nodig om naar andere oplossingen te kijken.

Voorkomen van uithuisplaatsingen

De partijen hebben diverse voorstellen gedaan om uithuisplaatsingen te voorkomen. Ten eerste benadrukken ze de waarde van gezinsinterventies en het opbouwen van een vertrouwensband met het gezin. Het creëren van meer gezinsopname plekken wordt ook genoemd als een nuttige aanpak. Een ander belangrijk punt is het tijdig inzetten van intensievere zorg, zonder te wachten tot de problematiek complexer wordt. Enkele aanbieders beschouwen het gebruik van Jouw Ingebrachte Mentor (JIM) als een bewezen aanpak om uithuisplaatsingen te voorkomen. Bovendien benadrukken de partijen het belang van vroegsignalering, waarbij signalen van scholen, wijkteams en andere bronnen kunnen helpen bij het voorkomen van uithuisplaatsingen. Deze gezamenlijke inspanningen richten zich op het behouden van jeugdigen in hun vertrouwde gezinssituatie, waar mogelijk.

◆←● **B: WERKWIJZE** | De organisaties hechten veel waarden aan het aansluiten bij de leefwereld
↓
●→■ van de jongere. Er heerst verdeeldheid over het scheiden van wonen en zorg

Aansluiten bij leefwereld van jongeren

De partijen hechten veel waarde aan het aansluiten bij de leefwereld van jeugdigen en het centraal stellen van het gezin. Om dit te bereiken, benadrukken ze de noodzaak om met gezinnen te praten in plaats van over hen. Ze pleiten voor de gezamenlijke opstelling van plannen, waarbij ze naast de jongeren gaan staan in plaats van boven hen. Bovendien wordt het belang van communiceren in begrijpelijke taal onderstreept. De inzet van een mentor of coach, zoals Jouw Ingebrachte Mentor (JIM), wordt beschouwd als een waardevolle aanvulling om dit doel te bereiken. Ervaringsdeskundigen spelen hierin ook een belangrijke rol. Daarnaast wordt benadrukt dat het hebben van één gezicht als aanspreekpunt voor het gezin van essentieel belang is om de leefwereld en context van jeugdigen effectief te begrijpen en centraal te stellen. Dit alles draagt bij aan een meer inclusieve en holistische benadering van de zorg voor jeugdigen en hun gezinnen.

Onvoorwaardelijk wonen

Binnen de partijen bestaan uiteenlopende opvattingen over het scheiden van wonen en zorg, met als doel een onvoorwaardelijke woonplek voor jeugdigen te waarborgen. Een deel van de partijen is van mening dat wonen en zorg vaak met elkaar verbonden zijn, aangezien de problemen van jeugdigen zich vaak manifesteren tijdens hun verblijf. Hierdoor geloven zij dat het scheiden van wonen en zorg niet noodzakelijkerwijs bijdraagt aan het verzekeren van een onvoorwaardelijke woonplek. Anderzijds zijn er aanbieders die van mening zijn dat het scheiden van wonen en zorg wel kan bijdragen aan een onvoorwaardelijke woonplek. Ze benadrukken dat jeugdigen niet hoeven te worden overgeplaatst zodra de behandeling is voltooid, of wanneer blijkt dat een andere behandeling noodzakelijk is. Een kleiner deel van de partijen geeft aan geen definitief antwoord te hebben op deze kwestie, of onzeker te zijn over het juiste standpunt.

◆←● **B: WERKWIJZE** | Heldere afspraken, duidelijke casusregie en de gedeelde verklarende
↓
●→■ analyse zijn cruciale randvoorwaarden voor een effectieve samenwerking

Randvoorwaarden werkwijze

De partijen benadrukken verschillende cruciale randvoorwaarden om tot een effectieve werkwijze te komen. Dit omvat:

- Breed draagvlak binnen het netwerk voor de gekozen werkwijze, waarbij goede samenwerking tussen betrokken partijen van groot belang is
- Het maken van heldere afspraken over alle onderdelen van de werkwijze, met specifieke aandacht voor het aanmeldproces
- Een heldere taak- en rolverdeling over wie, wanneer, over welk onderdeel er regie gevoerd wordt
- Een goed uitgewerkt plan voor ketensamenwerking (inclusief onderwijs en het lokale veld), bij voorkeur gebaseerd op bewezen goede voorbeelden

◆←● **B: WERKWIJZE CONCLUSIES** | De organisaties kunnen zich vinden in de voorgestelde ↓ ●→■ werkwijze en benadrukken het belang van verdere gezamenlijke uitwerking hiervan

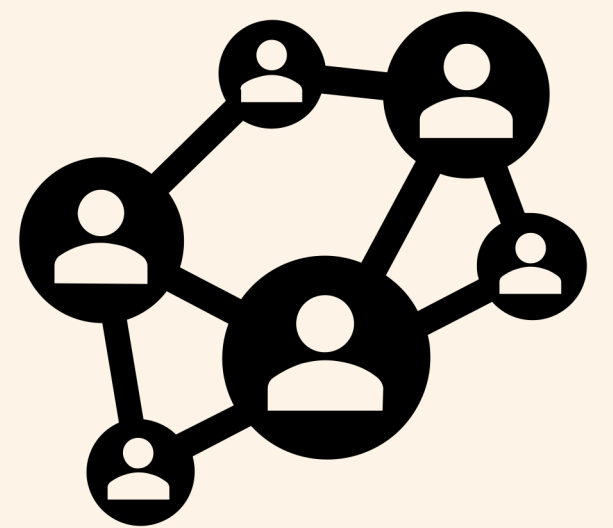
De betrokken partijen delen op grote lijnen een visie op integrale jeugdzorg met nadruk op de onderdelen van de voorgestelde werkwijze (gezamenlijke intake, gedragen verklarende analyse en één gezamenlijk behandelplan). Ook is er consensus over het belang van helderheid over de regievoering en het aanstellen van een vast contactpersoon voor gezinnen.

De partijen benadrukken verschillende randvoorwaarden om tot een effectieve werkwijze te komen. Dit omvat:

- Breed draagvlak binnen het netwerk voor de gekozen werkwijze, waarbij goede samenwerking tussen betrokken partijen van groot belang is
- Het maken van heldere afspraken over alle onderdelen van de werkwijze, met specifieke aandacht voor het aanmeldproces
- Een heldere taak- en rolverdeling over wie, wanneer, over welk onderdeel er regie gevoerd wordt
- Een goed uitgewerkt plan voor ketensamenwerking (inclusief onderwijs en het lokale veld), bij voorkeur gebaseerd op bewezen goede voorbeelden

Met betrekking tot het thema 'onvoorwaardelijk wonen' leven er bij de ketenpartners nog verschillende ideeën over het nut en noodzaak hiervan. Dit vraagt om specifieke aandacht in de mondelinge consultatie.

C: NETWERKSAMENWERKING

Toelichting thema

De doorontwikkeling van hooggespecialiseerde jeugdhulp vereist een fundamentele verandering in het functioneren van het systeem, waarbij de betrokkenheid van alle partijen cruciaal is. Het is van belang dat de samenwerking tussen alle relevante partijen die te maken hebben met jongeren en gezinnen met complexe en meervoudige problemen – waaronder gemeenten, dienstverleners, onderwijsinstellingen, andere samenwerkingspartners en verwijzers – op een vernieuwende manier wordt vormgegeven. In de schriftelijke consultatie wordt uitgebreid besproken hoe deze netwerksamenwerking eruit kan zien en welke stappen nodig zijn om dit te realiseren.

Uitgangspunten voor de netwerksamenwerking:

Op inhoudelijk gebied benadrukken de betrokken organisaties het belang van deelname van deskundige partijen op gebieden als GGZ, verslavingszorg, onderwijs, systeemtherapieën, de big five leef domeinen en LVB (Licht Verstandelijke Beperking). De meerderheid van de organisaties plaatst de jeugdige en het gezin centraal in de samenwerking en streeft naar een gestandaardiseerde werkwijze waarin de jeugdige en het gezin de regie hebben bij het formuleren van hun hulpvraag. Vervolgens moeten de casusregisseur de regie hebben over het organiseren van de behandeling.

Randvoorwaarden voor het organiseren van de netwerksamenwerking:

- Het beschikbaar maken van voldoende tijd en financiële middelen voor de betrokken professionals, mede om elkaar goed te leren kennen
- Het delen van een gemeenschappelijke visie en het vaststellen van duidelijke financiële en samenwerkingsafspraken
- Het bevorderen van transparantie en wederzijds vertrouwen. Dit vereist een grondig begrip van elkaar op zowel organisatorisch als persoonlijk vlak, met een nadruk op het vermijden van concurrentie tussen de deelnemende partijen

Selecteren van organisaties

Bij het selecteren van organisaties voor de netwerksamenwerking wordt rekening gehouden met verschillende factoren, waaronder:

- Een breed en dekkend zorgaanbod
- Het volume van de zorgvraag
- De mate van flexibiliteit in de samenwerking (grote organisaties zijn minder flexibel)

Meten van resultaat

Er heerst geen consensus over de beste methode om de ervaringen van de jeugdige en het gezin te meten. Er wordt zowel gesproken over vaste evaluatiemomenten met vragenlijsten gebaseerd op KPI's als over een meer organisch proces waarin deze aspecten spontaan in gesprekken naar voren komen.

In brede zin zijn organisaties het eens met de nut en noodzaak voor het ontwikkelen van een sterke netwerksamenwerking rondom de doelgroep van kinderen en gezinnen met complexe problematiek. Alle partijen benadrukken het belang van het ontwikkelen van een sterk netwerk, waarin cruciaal is dat organisaties en hulpverleners elkaar kennen en goed met elkaar samen leren werken. Dit geldt voor zorgaanbieders, gemeenten, lokale organisaties en andere partners die actief zijn in en rondom deze gezinnen. Ook op dit thema spelen er nog vragen over hoe de uitwerking hiervan er precies uit ziet. In het bijzonder gaat dit over de vraag wat er precies verstaan wordt onder regievoering. Hierover bestaan verschillende beelden. Dit vraagt om uitwerking in het vervolgproces (wie voert op welk onderdeel van het de zorg regie?).

Het realiseren van deze netwerksamenwerking vereist duidelijke randvoorwaarden, waaronder voldoende tijd en financiële middelen, een gemeenschappelijke visie en samenwerkingsafspraken, transparantie en wederzijds vertrouwen. Bij de selectie van organisaties wordt rekening gehouden met factoren zoals zorgaanbod, zorgvraagvolume en flexibiliteit in samenwerking. Er bestaat geen consensus over de beste methode om de ervaringen van de jeugdige en het gezin te meten, met zowel gestructureerde evaluaties als meer informele gesprekken als mogelijke benaderingen. Met betrekking tot de netwerksamenwerking vragen ketenpartners specifiek aandacht voor:

- Een goede vertegenwoordiging van diverse expertises in de netwerksamenwerking, met in het bijzonder de verslavingszorg
- Een goede verdeling tussen grote organisaties en kleinere organisaties in de netwerksamenwerking

Uit de reacties van aanbieders blijkt dat aanbieders denken dat de netwerkpartners vanaf 2025 verantwoordelijk worden voor het leveren van alle zorg aan deze doelgroep. Dit vraagt om nuanceren, en vraagt dit om aandacht in de mondelinge consultatie.

D: AANSLUITING LOKALE JEUGDHULP

Toelichting thema

Het komt veelvuldig voor dat naast hoogspecialistische jeugdhulp, ook (lichtere vormen van) begeleiding en behandeling aan de jeugdige en het gezin wordt geboden. Een aantal gemeenten heeft vormen van (lichtere) begeleiding en behandeling lokaal georganiseerd. Het is van belang dat er een goede afstemming en samenwerking komt tussen de lokaal georganiseerde (jeugd)hulp en de beoogde netwerksamenwerking. Onderstaand wordt er toegelicht welke samenwerkingsafspraken nodig zijn voor een goede lokale aansluiting en welke risico's en kansen er worden gezien.

Samenwerkingsafspraken

De organisaties geven aan dat aansluiting tussen de netwerksamenwerking en de lokaal georganiseerde jeugdhulp cruciaal is. De organisaties doen een aantal voorstellen om een goede aansluiting te waarborgen. Deze voorstellen hebben met name betrekking op:

- De organisaties hebben een vaste overlegstructuur en zijn op de hoogte van elkaars expertises
- De organisaties moeten een gezamenlijke visie en samenwerkingsafspraken hebben, waarin wordt aangegeven welke problematiek waar in de keten wordt behandeld en wat de in- door- en uitstroomcriteria zijn
- Het moet te allen tijden duidelijk zijn bij wie welke verantwoordelijkheid ligt
- De casusregisseur is verantwoordelijk voor de aansluiting bij de lokale inrichting en het afschalen van de zorg. Sommige organisaties geven aan dat de casusregie altijd bij de hoogspecialistische organisaties ligt
- Het is noodzakelijk om te investeren tijd vrij te maken voor een brede samenwerking tussen de lokale inrichting en de hoogspecialistische jeugdhulp
- De lokale inrichting moet de mogelijkheid hebben om een gratis consult aan te vragen bij hoogspecialistische organisaties
- De lokale inrichting moet betrokken zijn bij het opstellen van de verklarende analyse
- De inkoop moet flexibel zijn ingericht om gemakkelijk te kunnen schakelen tussen specialistische hulp, lichtere interventies en maatwerk

D: LOKALE AANSLUITING | Er worden veel kansen gezien voor een goede aansluiting tussen de samenwerking en het lokale veld, er zijn ook een aantal risico's die dit in de weg staan

Risico's

De organisaties zien de volgende risico's voor het bewerkstelligen van een goede aansluiting tussen de netwerksamenwerking en het lokale veld:

- De gemeente, de netwerksamenwerking en de lokale partijen lukt het niet om tot een uniforme werkwijze te komen
- Het opschalen naar hoogspecialistische zorg gebeurt te laat waardoor de problematiek te lang in het lokale veld blijft en verergerd
- Het lokale veld en de netwerksamenwerking delen hun kennis en expertise niet waardoor er te veel onnodige hulp wordt ingezet
- Het is in de praktijk lastig om in elke gemeente dezelfde kwaliteit te waarborgen vanuit de netwerksamenwerking
- Het lokale veld en de hoogspecialistische organisaties lukt het niet om een gezamenlijk plan/VA te vormen. Hierdoor ontstaat er meer een vorm van overnemen dan samenwerken
- De afstand tussen de netwerksamenwerking en het lokale veld is te groot waardoor deze niet goed op elkaar aansluiten
- De AVG staat goede communicatie en samenwerking in de weg
- De verschillende geldstromen zorgen voor verschillende belangen tussen het lokale veld de samenwerking
- Het risico dat er door de samenwerking meer hulpverleners in het gezin komen

Kansen

De organisaties zien de volgende kansen in de aansluiting van de netwerksamenwerking met het lokale veld:

- De hoogspecialistische zorg kan dichterbij de jeugdige en het gezin worden georganiseerd
- Het bewerkstelligen van de 'Big 5' in de hulpverlening wordt gemakkelijker
- Het vroegtijdig en snel inzetten van zowel het lokale aanbod als de specialistische hulp
- Het op- en afschalen van hulp wordt gemakkelijker
- Het biedt kansen in de samenwerking met lokale bedrijven voor het bieden van werk- en leerplekken voor jeugdigen
- De kans om verslavingszorg te borgen in het voorliggende veld
- De kans om te leren van de huidige samenwerkingsverbanden tussen lokale aanbieders
- Het organiseren van de lokale jeugdhulp is belegd bij een kleine groep, wat de afstemming en samenwerking met de netwerksamenwerking makkelijker maakt
- Het is een mooie kans om het lokale aanbod goed in kaart te brengen en een totale sociale kaart te maken

D: LOKALE AANSLUITING – CONCLUSIES | Organisaties noemen veel manieren waarop de lokale aansluiting vorm kan worden gegeven. Op enkele thema's zijn er conflicterende meningen

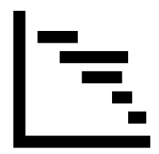
De organisaties benadrukken het belang van een naadloze aansluiting tussen netwerksamenwerking en de lokaal georganiseerde jeugdhulp. Dit vraagt om het maken van heldere samenwerkingsafspraken tussen aanbieders, lokale teams, andere verwijzers en gemeenten (zie slide 46).

De partijen zien ook risico's die de implementatie van een goede aansluiting kunnen bemoeilijken, zoals het ontbreken van uniforme werkwijzen en het te laat opschalen naar hoogspecialistische zorg. Bovendien kunnen obstakels zoals de AVG en verschillende geldstromen de samenwerking in de weg zitten. Aan de andere kant zien de organisaties ook kansen in deze aansluiting. Het biedt mogelijkheden om hoogspecialistische zorg dichterbij de jeugdigen en gezinnen te brengen, evenals het bevorderen van efficiëntere hulpverlening en het betrekken van lokale bedrijven in werk- en leertrajecten. Daarnaast kan de samenwerking met lokale aanbieders waardevolle inzichten opleveren en de sociale kaart van de lokale jeugdhulp beter in zicht brengen bij specialistische aanbieders.

De organisaties besteden met hun antwoorden veel aandacht aan de uitvoeringsaspecten, met een focus op "hoe" de aansluiting met het lokale veld moet worden vormgegeven. Ook wordt er door ketenpartners specifiek aandacht gevraagd voor een gezamenlijke nadere invulling van preventie voor deze doelgroep. Er bestaan ook uiteenlopende opvattingen over de rol van het lokale veld in de netwerksamenwerking, evenals over de toepassing van matched care of stepped care benaderingen. Deze thema's vragen om nadere concretisering in de mondelinge consultatie.

E: FASERING

E: FASERING | Het merendeel van de partijen vindt het raadzaam om gefaseerd te starten met een deel van de doelgroep.

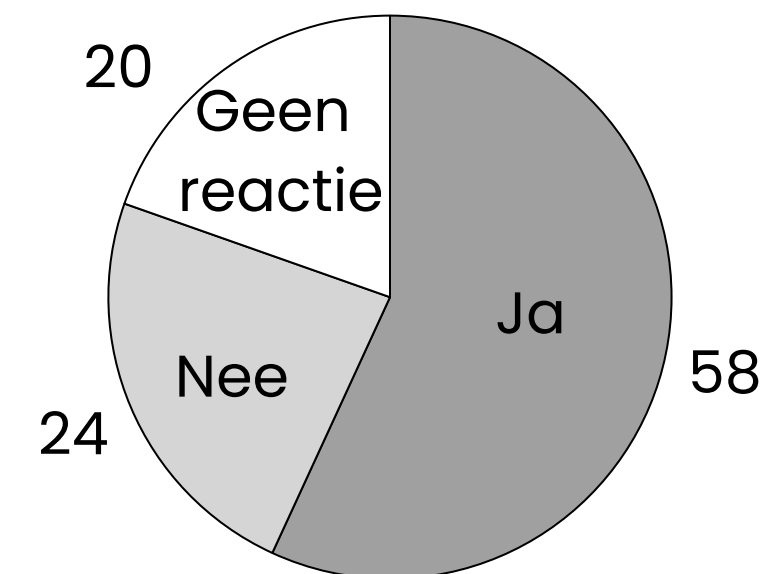
Toelichting thema

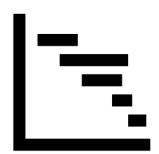
Er zijn een aantal uiteenlopende hulpvragen die kunnen leiden tot de inzet van hoog specialistische jeugdhulp. Het is mogelijk wenselijk om de transformatie te starten vanuit een of meerdere hulpvragen en vandaar uit langzaam op te bouwen. Anderzijds is het ook denkbaar om te transformatie juist te starten met een brede selectie van hulpvragen. In de schriftelijke consultatie hebben de organisaties aangegeven of ze het raadzaam vinden om de transformatie te beginnen met een deel van de doelgroep en welke risico's en kansen ze zien.

Starten met deel van doelgroep

Het merendeel (58) van de organisaties geeft aan het raadzaam te vinden om de transformatie te starten met een deel van de beschreven doelgroep. Een klein deel van de organisaties (24) vindt het niet verstandig om om gefaseerd te starten. Twintig organisaties hebben de vraag niet beantwoord.

Is het volgens u raadzaam om te starten met een deel van de beschreven doelgroep?

E: FASERING | Gefaseerd starten biedt de mogelijkheid om te leren van de implementatie en verhoogd de kans op succes wel bestaat er het risico dat er jeugdigen worden uitgesloten

Kansen

Het lijkt de organisaties zinvol om de transformatie gefaseerd te starten. Op deze manier wordt het mogelijk om op een overzichtelijke manier te bekijken wat de effecten van de samenwerking zijn en wat er voor elke doelgroep nodig is. Bovendien biedt dit zowel aanbieders als de gemeente de gelegenheid om te oefenen en de geleerde lessen toe te passen bij de uitbreiding naar andere doelgroepen. De organisaties verwachten ook dat het gefaseerd starten de kans op succes vergroot, aangezien men kan beginnen met een doelgroep waar de samenwerking al goed verloopt. Als voorbeelden van doelgroepen waarmee de transformatie kan beginnen, worden de volgende genoemd:

- Risico op uithuisplaatsing
- Risico op zelfdoding
- Complexe ggz
- Multiproblematiek
- Jeugdigen in of in traject naar Jeugdhulpplus
- Aanmelding vanuit het expertteam
- Jongeren bij een GI
- Domein overstijgende hulp
- Starten waar je nu capaciteit en goeie banden hebt voor een samenwerking

Risico's

Sommige organisaties brengen als tegenargument naar voren dat gefaseerd starten tot uitsluiting van jongeren kan leiden. Dit kan met name problematisch zijn voor jongeren die hoog specialistische hulp nodig hebben, aangezien het vaak moeilijk is om een duidelijke grens te trekken vanwege overlappende problematiek. Hierdoor bestaat het risico dat bepaalde jongeren tussen wal en schip belanden door gedeeltelijk binnen de samenwerking te vallen. Daarnaast wordt benoemd dat gefaseerd starten maar beperkte inzichten oplevert, aangezien er hoogstwaarschijnlijk gestart wordt met de doelgroep die de grootste kans op succes heeft. Juist door de transformatie in zijn geheel te starten, kan de meeste kennis en expertise worden opgedaan en sneller worden gedeeld in de samenwerking. Ook wordt benoemt dat de grootste uitdaging van de transformatie, namelijk effectieve samenwerking, wordt vermeden wanneer gefaseerd wordt gestart. Tot slot wordt opgemerkt dat de doelgroep klein genoeg is om de transformatie in één keer aan te pakken

E: FASERING – CONCLUSIES | Voor de mondelinge consultatie is het noodzakelijk om een concreter beeld te formuleren over de fasering van de transformatie

Bij ketenpartners zijn verschillende beelden over hoe er het best gestart kan worden met de gewenste transformatie. Hoewel het merendeel van de organisaties het erover eens is om gefaseerd te beginnen, is er ook een aanzienlijk deel dat het niet eens is met deze aanpak. De redenen voor deze verdeeldheid variëren, maar één bezwaar is dat gefaseerd starten volgens sommigen vooral voordelen biedt voor de samenwerking tussen organisaties, en niet noodzakelijk voor het welzijn van het kind. Daarnaast worden er zorgen geuit over mogelijke risico's, zoals het buiten sluiten van bepaalde kinderen en de moeilijkheid om de doelgroep duidelijk af te bakenen vanwege overlappende problematiek.

De organisaties die wel voorstander zijn van gefaseerd starten, benadrukken dat dit de gelegenheid biedt om te leren van de implementatie en deze kennis vervolgens toe te passen bij andere doelgroepen. Ze stellen voor om met diverse doelgroepen te beginnen, waaronder kinderen met een hoog risico op uithuisplaatsing, zelfdoding, complexe geestelijke gezondheidsproblemen en multiproblematiek.

Naast het gefaseerd starten, brengen sommige organisaties ook alternatieve benaderingen naar voren. Bijvoorbeeld, starten met de gehele doelgroep, maar dan in beperkte aantallen, om de risico's beter te beheersen en de effecten van de transformatie te monitoren.

Al met al lijkt er geen eenduidige consensus te zijn over wat de beste manier is om de gewenste transformatie procesmatig in te voeren. Er is echter een algemene behoefte aan meer duidelijkheid en concreet inzicht in hoe de gefaseerde aanpak eruit zal zien. Dit vraagt om een verdiepend gesprek tijdens de mondelinge consultatie. Ter voorbereiding hierop is het belangrijk om een concreter beeld te hebben over hoe gefaseerd starten er uit kan zien zodat er een verdiepende discussie plaats kan vinden.